

e-Rojnost č. 334

Znojemské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Stěhování adventního kluziště přichází městu draho str. 2

Radnice uvažuje o koupi bývalé hasičské zbrojnice str. 2

Magazín: Ztracená tvrz Untertürnau a zřícenina Frejštejna

13. 2. 2024

Město si na sebe pořídilo energetický bič

Při mírnění následků energetické krize se ukázalo, že opatření státu nestačí. Druhý pól energetické spotřeby – domácnosti, samy začaly řešit energetické úspory úplným či částečným přechodem od plynu a elektrické energie na tuhá paliva, což současně zatížilo životní prostředí zvýšením obsahu CO₂ v ovzduší. Také od nižších stupňů státní správy byl vyžadován podíl na snížení spotřeby energie, ale i příspěvní do energetické soustavy.

Už nejméně druhým rokem se ve Znojmě mluví o komplexních energetických opatřeních na území města. Radnice sice má manažera energetiky a v radě města problematikou pověřeného zastupitele, ale nakonec se obrátila na specializovanou firmu (Asitis, s. r. o., Brno), která podle celostátní metodiky vypracovala tzv. Místní energetickou koncepci (MEK). Materiál v rozsahu více než sta stran je k dispozici zájemcům na adrese Znojmcity.

Rojnost se zaměřila na manažerské shrnutí projektu, v němž se uvádí, že obec/město je hlavním nositelem MEK, nicméně jeho role spočívá v propojení aktérů místní energetické komunity, složené ze spotřebitelů, kteří mohou být i aktivními výrobci energie.

Projekt MEK konstatuje, že v dominující převaze rodinných domů je míra zateplení nízká. Zdrojem jejich vytápění je zemní plyn, případně jsou napojeny na teplovodní síť Znojemské tepelné společnosti, kde je rovněž médiem pro výrobu tepla plyn, jehož bylo v roce 2022 spotřebováno 31,6 gigawatthodiny. Část domácností topí elektrinou a také zmíněnými pevnými palivy. Podíl spotřeby energií z celkového objemu města je zhruba 31–34 %, tj. asi 188 GWh. Budovy ve správě města se na celkové spotřebě podílí 4 % (24 GWh). Největším spotřebitelem ve městě je podnikatelský sektor s 65% podílem, což v roce 2022 představovalo 387 GWh. Celkově se ve Znojmě spotřebuje 600 GWh energie. Jen malá část (7 %) je pokryta z obnovitelných zdrojů. V současnosti je instalovaný výkon fotovoltaických elektráren na úrovni 12,39 MWp (megawatt-peak, představující milion wattů), vyrábějící ročně 13,3 GWh energie. MEK doporučuje výšit montáž elektrovoltaických panelů s instalovaným výkonem 40 MWp. Na území města jsou čtyři malé vodní elektrárny, které v roce 2022 vyrobily 5,5 GWh.

MEK přímo pro město doporučuje modernizaci veřejného osvětlení, dekarbonizaci vozového parku, na 41 městských budovách instalaci fotovoltaických elektráren a některé připojit do městské elektrokomunity. Na 14 městských budovách doporučuje zateplení a celkovou rekonstrukci. MEK se též obrací k občanskému sektoru a doporučuje zateplení dosud nezateplených rodinných domů, výměnu oken, instalaci fotovoltaik, výměnu zastaralých zdrojů vytápění, případně i celkovou rekonstrukci domu.

V podnikatelském prostředí MEK apeluje na zavádění úsporných technologií do výrobního procesu, zavedení vlastní výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a zapojení firem do energetické komunity. Celkově má podle MEK Znojmo potenciál snížit spotřebu energie do roku 2030 o 12,5 % a navýšit výrobu z obnovitelných zdrojů na 2+%.

Městu se dostalo toho, co požadovalo, na druhou stranu je otázka, zda radnici doporučená opatření nenadělila víc vrásek. Mnohé z toho, co vypracovatelé MEK navrhují, je totiž finančně náročné. Město na tom není tak, aby se mohlo pustit do realizace bez otálení a s plnou vervou. Zřejmě bude nutné vypracovat realizační harmonogram, a protože plán zajisté překročí současné volební období

a není pak dnes jisté, zda současná radniční koalice se udrží i pro příští volební období, měli by k realizaci MEK být přizváni i odborníci z řad opozice, případně ze stran, které v minulých volbách nedosáhly volebního limitu.

MEK nejspíš zasáhne i současný štedrý městský dotační program a vůbec nejnáročnější bude přímět k uskutečnění úsporných a výrobních energetických opatření soukromý sektor.

Stěhování adventního kluziště přichází městu draho

V roce 2017, poté co na Sokolské zkolabovalo klasické kluziště s ledem vytvářeným mrazicím systémem, rozhodlo se vedení města Znojma pro zdánlivý hit – kluziště s plastovým povrchem. Za výrobek švýcarské firmy Glice o ploše 450 m² město zaplatilo 3,4 milionu korun. „Jsme průkopníky, žádné jiné město v republice totiž nemá tak velké umělé kluziště“, komentoval nákup tehdejší starosta ing. Gabrhel a asistovali mu při tom radní Jakub Malačka a Jan Grois (tenkrát všichni z ČSSD). Poté, co si ledovou plochu na zimním stadionu ve valné míře přisvojili hokejisté, se to mohlo jevit jako řešení ve prospěch bruslící veřejnosti. Radní argumentovali, že plastová bruslící plocha nepotřebuje vodu, její mrazení ani zvláštní údržbu. Navíc vzhledem k tomu, že provoz ledové plochy přijde měsíčně na 300 až 500 tisíc korun, investice do plastu se do dvou let vrátí. Znojenské Horní náměstí, kde bylo plastové kluziště následný rok umístěno, je ale svažité, a proto musela být ke kluzišti pořízena poměrně robustní ocelová konstrukce, která sklon vyrovnává. Pár dnů po jeho zprovoznění plastová náhražka ledu budila pozornost, ale pak zájem opadl, a přestože vstup na kluziště byl volný, po mnohé hodiny zelo prázdnotou. Mnozí si stěžovali, že bruslení na plastu prostě není ono.

Jan Grois (uprostřed bez bruslí) při testu plastové bruslící plochy spolu s hokejisty Janem Lattnerem a Jiřím Berounem u brněnského OC Olympia

Solařová. Každoroční doprava, instalace a rozebrání plastového kluziště přijde na 364 tisíc korun. To za pět let, co bylo plastové kluziště na Horním náměstí v adventní době postaveno, činí v součtu zhruba 1,8 milionu korun. Možná by to mohl být též podnět pro radní Mgr. Šalomonovou, zda se i v tomto případě také nejedná o špatné nakládání s městskými penězi. Každoroční stereotyp svědčí též o nenápaditosti pořadatelů městských akcí, při nichž nehledí na městskou kasu. A není to jen případ plastového kluziště.

Po tomto fiasku se Jan Grois, který se mezitím stal starostou, nechal slyšet, že město nechá opravit původní ledové kluziště. Oprava tehdy stála 1,5 milionu korun. Opozice se ptala, kdo ponese náklady za zbytečně vyhozené miliony za plast.

Část veřejnosti se za této situace mylně domnívala, že se bude moct ve Znojme bruslit celý rok. V zimních měsících se bude bruslit na ledu, v létě jen tak v šortkách ve spojení s opalováním na plastu. Obě kluziště by mohla být vedle sebe na Sokolské. Skutečnost se ukázala jiná. Město syntetické kluziště chápalo jen jako atraktivní doplněk adventního programu pod vánočním stromem a následně byla plastová plocha rozebrána a uskladněna.

Od té doby se každoročně opakuje stejný scénář, ať je na radnici Grois, Malačka, nebo

Radnice uvažuje o koupi bývalé hasičské zbrojnice

Znojemská radnice zvažuje koupit od státu za 36 milionů korun bývalou požární zbrojnice na Pražské ulici za účelem přestěhování tam dosud detašovaných pracovišť městského úřadu, jednak z pronajatých prostor v budově okresního policejního ředitelství (Policie ČR údajně tlačí na radnici,

aby místnosti uvolnila) a pak i z objektu na náměstí Armády, bývalého okresního úřadu, který je snad v havarijním stavu.

Zastupitelé ze sdružení Pro Znojmo v této záležitosti poslali starostce ing. Ivaně Solařové otevřený dopis, v němž požadují k uvedené situaci svolání mimořádné porady ještě před řádným jednáním Zastupitelstva města Znojmo, které je naplánováno na 19. února. Upozorňují na to, že program jednání zastupitelů je příliš nabitý a projednání nákupu bývalé hasičské zbrojnice si žádá větší časový prostor. Podepsaní zastupitelé dr. Kacetl, dr. Paulenková a Mgr. David se domnívají, že administrativní budova požárního sboru je příliš malá, aby se do ní vměstnali všichni úředníci z uvedených pracovišť, a bude třeba dílčích úprav, což bude také něco stát.

Je fakt, že ideální by bylo, aby všechna pracoviště MÚ Znojmo byla blízko historických budov pod radniční věží. Bývalá hasičská zbrojnice na samém okraji města, tedy více než kilometr vzdálená od městského centra, bude pro mnohé občany z ruky, byť na lince MHD. V těchto souvislostech je připomínána nedávno koupená budova pošty na Horním náměstí, která byla vnímána jako příští sídlo detašovaných odborů městského úřadu. Nyní radnice údajně uvažuje o jejím prodeji. Trochu to připomíná pohádku o dědečkovi, který měnil, až vyměnil.

Radnice vyhověla výzvě zastupitelů ze sdružení Pro Znojmo a svolala na 14. února zastupitele ke společné prohlídce objektu po hasičích a následně je připravena se zastupiteli o svém záměru dále jednat. Zdá se ale, že radniční koalice (ANO, SPD a Znojmáci) je již rozhodnuta zamýšlenou transakci uskutečnit.

Z jednání Rady města Znojma

Rada města Znojma, jako zástupce zadavatele, vzala 1. 2. na vědomí zprávu o vyhodnocení nabídek a schvaluje výsledek zadávacího řízení na stavební práce přestavby bývalé vojenské jízďárny v areálu Louckého kláštera na kulturní a kreativní centrum. Práce byly zadány otrokovické společnosti PSG Construction, s. r. o. Smlouva o dílo byla uzavřena na částku 51,6 milionu korun.

Rada schválila poskytnutí dotací z rozpočtu města žadatelům v rámci dotačního programu Podpora sportu ve Znojmě v roce 2024. Dotace byly přiznány 32 subjektům, nejvyšší částky dostaly kolektivy mladých hokejistů a fotbalistů. Naopak byly odloženy žádosti o nevyčíslené dotace profesionálním týmům Orli Znojmo, s. r. o., a 1. SC Znojmo FK, a. s.

Z dotačního programu Podpora kultury byly schváleny dotace 20 subjektům. Milion korun byl přiznán Hudebnímu festivalu Znojmo. Odloženo bylo schválení dotace žadatelům Kultura do Znojma, z. s. a souboru Lucrezia Borgia.

Z ostatních dotací stojí za pozornost pouze třístatisícová dotace vysoké školy University College Prague a nula je u žádosti Cyklo klubu Znojmo, z. s., na podporu cykломobility a cykloturistiky.

Rada města schválila i dotace organizacím z programu Podpora rodinných aktivit i žadatelům z programu Podpora sociálních služeb. Nejštědřejší byla radnice vůči Centru sociálních služeb a Oblastní charitě. Detailněji se Rojnost k dotacím pravděpodobně ještě vrátí.

Na jednání rady města 17. 1. byly projednány podmínky stánkového prodeje při Znojmském historickém vinobraní. Nejvyšší poplatky zaplatí stánkaři na Horním a Masarykově náměstí. Například za prodej vína a burčáku sedm tisíc korun, za prodej cukrovinek 10 tisíc, za textil a hračky 8 tisíc, za řemeslné a rukodělné výrobky 2,4 tisíce. V lokalitách Divišovo náměstí, Horní park, nám. Svobody jsou ceny o něco nižší, nejlevnější místa jsou v Horní a Dolní České.

Rada schválila vyřazení položek z majetku Správy nemovitostí města Znojma: Solárium z Městských lázní a automobil AVIE s nosnou plošinou. Zda budou nabídnuty k prodeji, usnesení neuvádí.

Rada doporučuje zastupitelstvu schválit individuální dotaci z rozpočtu města spolku RegionZnojmo, z. s., ve výši 150 tisíc, na vydání letních Turistických novin Znojemska, 2024.

Radní na svém zasedání schválili zadání studie rekonstrukce koupaliště v Mramotcích. Na základě studie bude vybrána nejvhodnější varianta rekonstrukce. „Podle předběžných odhadů se bavíme o osmi milionech korun,“ uvedla starostka ing. Ivana Solařová.

Ztracená tvrz Unterthürnau a zřícenina Frejštejna

Dolnorakouská vesnička Unterthürnau (česky Spodní Trnávka) bývala kdysi docela významným místem. Leží tam, kde cestu thayskou/dyjskou nivou od Raabsu, za Drosendorfem přehradily pohraniční skalnaté kopce. Voda si mezi nimi průchod našla, ale na cestu už tam místo nebylo. Poblíž brodu se vlévá od severu do Thaye potok. Vozkové podél něj našli sjízdnou cestu k moravské hranici. Před jízdou do dosti strmého kopce dopřáli vozkové koním oddechu. Sami též si tam dopřáli spočinutí. Možná někoho z nich napadlo, proč se vláčet se sudy vína do kopce a neotevřít šenk už zde, kde zákazníkům bylo stále dost. Časem se přidal pekař a možná to byl on, kdo pozval i mlynáře. Ten svým zkušeným okem poznal, že v zákrutu řeky je příhodné místo pro postavení jezu a pro náhon k mlýnským kolům. U brodu přibývalo i chalup a brzy si zbožní lidé postavili i kostelík. To už se zpráva dostala i k vlastníku oněch pozemků, zarostlých namnoze jen akáty. Vytušil, že prosperující místo u brodu má cenu jen potud, pokud zde budou obchodníci a řemeslníci chráněni před nájezdy loupeživých band. Aby ničemy odradil, postavil na ostrožně nad soutokem dvou potoků tvrz. Přesto loupežnému plení Unterthürnau neuniklo. Vydrancován byl hostinec, mlýn a nakonec i hrádek. Jeho pán poznal, že je to příliš horké místo a raději se uchýlil do bezpečí. Hrádek byl ponechán svému chátrání, až z něj zbylo do dnešních dnů jen pár kamenných zdí, o nichž ani současní obyvatelé Unterthürnau nevědí. Sám jsem na troskách zdiva narazil náhodou, když jsem hledal cestu k jinému, též takřka zapomenutému místu s pozůstatky gotického kostelíku proti proudu potoka Grabenbach. Jak jsem tak bloudil mezi křovisky, představil jsem si předchozí příběh o vzniku Spodní Trnávky.

Už jen kusy zdí zbyly z hrádku nad Unterthürnau Foto: R. Zeman

Hrad Frejštejn opakovaně bořený z rozkazu krále

Ruiny hradu Frejštejna

Obchodní cesta z Dolních Rakous na Moravu se s řekou Thayou, zde už opět slyšící na jméno Dyje, setkala u obce Podhradí nad Dyjí. Její původní jméno Freistein bylo odvozeno od hradu nad vsí. Hrad byl postaven v polovině 13. století a jeho cílem bylo strážení hranice a současně kontrola přechodu přes Dyji. Je zajímavé, že vlastníkem hradu byl urozený pán z Unterthürnau. Zda by to mohla být táž osoba, kterou jsem pasoval na ochránce osady na druhé straně kopce, nevím. Jméno hradu svádí k teorii, že bylo odvozeno od tam panujících volných mravů, až „frejů“, jak se říkalo. Faktem je, že pověst hradu nebyla valná z jiného důvodu. Jeden z jeho pánů byl obviněn z loupeživých

činů a kolem roku 1280 bylo vysláno vojsko, aby sídlo lapky zničilo. Tím pádem chyběl na hranici jeden opěrný bod, a tak za nějaký čas se torzo hradu začalo za pánů Krajířů z Krajku opravovat a ještě více opevňovat. Chválení však byli jen do té doby, než se Jan Krajíř dal též na loupeživé scestí. Král dal hrad v roce 1440 znovu zbourat a od té doby je veden jako pustý.